

Samosvoje filozofije (preprostega) vsakdana

ZALA DOBOVŠEK

Novoustanovljena skupina Beton Ltd., ki je nastala kot revitaliziran podaljšek **Betontanca** in je v idejnem temelju večinoma ohranila ključne izvajalske in estetske adute, z uprizoritvijo Rečem, kar mi rečejo, naj rečem vnovično potrjuje, da gre za skupino z izčiščeno avtorsko držo,

ki jo poganjajo (večletna) skrbno negovana sinergija skupinske dinamike, teoretično zaledje in intelektualna ostrina. Primož Bezjak, Daša Doberšek, Branko Jordan in Katarina Stegnar so se v gledališko-gibalni eksperiment že drugič podali brez režiserja; ne zato, ker ga morda ne bi potrebovali, prej zato, ker njihovi individualni potenciali, gibalna in performativna izurjenost, še posebno pa nujnost prizadevanja za kritično postavljanje stališč, predstavljajo malodane avtonomno (in edino tovrstno) uprizoritveno strugo v domačem okolju. Prav to odlikuje tudi tokratni projekt, v katerem izvajalci z dramaturginjo Andrejo Kopač za središče obravnave postavijo Samuela Becketta oziroma njegov roman *Neimenljivi*. Toda: v Becketta ne prodirajo agresivno, sakralno in čistunsko, kaj šele pedagoško, izbrane literarne izsečke celo razkosajo in jih umestijo v docela banalne, razvrednotene sodobne situacije, z avtorjevimi strogimi napotki didaskalij pa se jim (to pot) tako ali tako ni treba ukvarjati. Vzdušje brezupa, tesnobe, zadušljive bivanjske mehanike, do neznosnosti izrabljenih floskul (ki niti besede in pomeni niso več, le še izpraznjen odjek zvoka) in občutek večnega ponavljanja uprizoritev skozi formalistični model prenosa predavanja o Beckettu ne le nakaže, ampak učinkovito uresniči. In sicer skozi lastno inovativno govorico, ki ji Beckett služi kot odzivna točka navdiha in ne (kar prepogosto srečujemo) edini vir raziskave, ki naj bi zaradi uveljavljene prepoznavnosti, literarne ekscelence že kar a priori zagotavljal uspeh in opravičil vsakršno interpretacijo.

Koreografija je v skladu s sporočilom natančno izdelana, precizna v tavanju, mirovanju, srečevanju, čakanju (torej v vzpostavljanju socialne koreografije), še toliko občutnejše pa izvedena v simbolnih izstopih – v nenadnih skupinskih in sinhronih gibalnih sekvencah, ki poglobljajo prostor čustvene/podzavestne interpretacije. Pravzaprav ni povsem jasno, ali gre za trk ali zlitje Becketta s sodobnim časom – to je tudi ena izmed bistvenih dražljivih ambivalenc uprizoritve, v kateri se izolirani posamezniki z ohlapnimi (skoraj ničnimi) identitetami, občasno strpani v novinarske kabine, ne morejo ogniti statični, »paradigmatski podobi« uprizarjanja Becketta. Toda absurd, antidramatičnost in spiralna brezčasnost v postavitvi pretresljivo vznikajo drugje, v kompozicijah docela vsakodnevnih (tudi naših lastnih) prizorov, že povsem natreniranih obredih, ki se na videz nedolžni in brezpredmetni v podtalju opirajo na Beckettovo srhljivo podobo izpraznjenega sveta in ničevosti, ki (si) jo sami kreiramo. Celostna kompaktnost uprizoritve se poleg izdelane igralske izvedbe več kot organsko opira na vse njene sočasne parametre: hladen sterilen ambientalni minimalizem (Son:DA), z občutkom pritajeno glasbo, zvočne posege (Janez Weiss, Jure Vlahovič) ter med sodobnim in beckettovskim slogom razdvojeno kostumsko noto (Mateja Benedetti). Ne le varno brati, govoriti ali po predpisih uprizarjati Becketta, temveč njegov odtis prepoznati in izluščiti v neposrednosti bivanja, četudi brez filozofskih predispozicij, znanstvenih okvirov, ter predvsem skozi skoncentriran, ozaveščen in samosvoj pogled.

OCENA

Gledališka uprizoritev

Beton Ltd.: Rečem, kar mi rečejo, naj rečem
Anton Podbevšek Teater
in **Zavod Bunker**
premiera 29. 9. 2012